

Kadavri, najdeni v severovzhodni Sloveniji

Cadavers found in NE Slovenia

Milan VOGRIN

Kot je zapisal že T. Makovec (Falco 3/1987) proučevanje ptic ni vedno najbolj prijetno, seveda pa pri tem oba misliva na kadavre. Vendar nam tudi ti kar precej povedo o ptici, le na pravi način se ga moramo lotiti. Kadavre sem si beležil priložnostno na terenskih obhodih po SV Sloveniji. Pri tem sem v svojo beležko zapisal naslednje podatke: datum, kraj, vrsto (spol in starost, kjer je bilo to možno), stanje kadavra, sestavo kadavra in vzrok pogina. Vendar se velikokrat pojavi problem določiti vzrok pogina, še posebno, če je kadaver že močno razpadel, povrhu pa ga dobršen del že manjka. Kadavre sem priložnostno tudi fotografiral.

Tako sem od 21. 8. 1983 do 22. 4. 1991 evidentiral 219 kadavrov oziroma 52 vrst.

Vzrok pogina sem razdelil na pet večjih skupin in sicer:

- prometna nesreča (osebek povozhen – avto, vlak)
- ustrelitev (osebek ustreljen – prisotne šibre ali vidne sledi šiber)
- uplenitev (osebek uplenjen od ujed, sov, zveri)
- ostalo (osebek utopljen, zastrupljen, padec iz gnezda, elektrika, šipa...)
- neznano (na osebkcu ni vidnih poškodb, po katerih bi se dalo zanesljivo sklepati o poginu).

Iz tabele 1 je razvidno, da po vzroku pogina prednjačijo povozeni osebki, saj krvni davek cest pobere kar 70 oziroma 32,0 %. Pri tem imajo glavni delež pevke. Povsem razumljivo je, da je tako visok delež pri uplenjenih osebkkih, saj gre v tem primeru za povsem normalen dogodek v boju za preživetje. Vse previsok pa je delež ustreljenih osebkov, saj je lovцем treba pripisati kar 14,6 %. Skrb vzbujajoče je tudi to, da so v tej skupini tudi takšne vrste, ki so pri nas redke, trajno zaščitene, pa so še vedno na strelski listi. Verjetno pa je ta skupina še podcenjena, saj je prav gotovo še kakšen osebek v skupini pod neznano, ki bi ga lahko mirne duše preselili v »lovsko«.

	Prometna nesreča road accident	Ustrelitev shooting	Uplenitev capture	Neznano unknown	Ostalo other	
26 nepevk nonpasseriformes	7 (3,2 %)	24 (11,0 %)	39 (17,8 %)	21 (9,6 %)	14 (6,4 %)	105 (48,0 %)
26 pevk passeriformes	63 (28,8 %)	8 (3,6 %)	25 (11,4 %)	9 (4,1 %)	9 (4,1 %)	114 (52,0 %)
	70 (32,0 %)	32 (14,6 %)	64 (29,2 %)	30 (13,7 %)	23 (10,5 %)	219 (100)

Tabela 1: Vzrok pogina, posebej za pevke in nepevke

Table 1: Cause of death, separately for passeriformes and nonpasseriformes

Na tabeli 2 so vrste prikazane še posamič ter zraven njihovo število po posameznih kategorijah.

Seveda pa iz kadavra, če le ni že preveč razpadel lahko »iztisnemo« še marsikatero zanimivost. Tako lahko opravimo biometrične meritve (dolžina peruti, repa, kljuna, kraka, celotna dolžina, mere prstov...) te so zlasti pomembne pri večjih vrstah, ki jih ne ulovimo v mrežo.

Nadalje lahko zbiramo in urejamo tudi zbirke najrazličnejših telesnih delov kot so lobanje, noge, peruti, peresa ali kar cele primerke, če so dovolj dobro ohranjeni. Sam recimo na ta način urejam zbirko peres. Vse to gradivo nam bo kasneje koristilo na terenu, ko

Slika 1: Liska *Fulica atra*, 5. 12. 1987, Ormož (M. Vogrin)

Figure 1: Coot *Fulica atra*, at Ormož on 5th December 1987 (M. Vogrin)

bomo lahko tudi v živo preverjali naše poznavanje ptičjih sledi, peres in drugih ostankov ter na ta način določevali prisotnost vrst.

Prav tako se lahko na kadavrih naučimo in preverjamo določevanja starosti in spola ter kasneje to uporabimo na živih primerkih.

In nenazadnje nas na nogi lahko preseneti še obroček!

Slika 2: Močvirski martinec *Tringa glareola*, 2. 8. 1980, Ormož (M. Vogrin)

Figure 2: Wood Sandpiper *Tringa glareola*, at Ormož on 2nd August 1980 (M. Vogrin)

Table 2: Vzrok pogina species

Table 2: Cause of death

Vrsta ptice bird species	Prometna nesreča road accident	Ustrelitev shooting	Uplenitev capture	Neznano unknown	Ostalo other	Skupaj together
<i>Tachybaptus ruficollis</i>		1		2		3
<i>Podiceps cristatus</i>		2				2
<i>Ardea cinerea</i>		3		3		6
<i>Ciconia ciconia</i>				1		1
<i>Anas platyrhynchos</i>		4	2			6
<i>Pernis apivorus</i>		1				1
<i>Accipiter gentilis</i>		1				1
<i>Accipiter nisus</i>				1		1
<i>Buteo buteo</i>		3	1	2	1	7
<i>Perdix perdix</i>			2	1	1	4
<i>Phasianus colchicus</i>	4		7		1	12
<i>Gallinula chloropus</i>		1		1		2
<i>Fulica atra</i>		6	1			7
<i>Vanellus vanellus</i>			2		2	4
<i>Tringa glareola</i>					1	1
<i>Larus ridibundus</i>			8	7	3	18
<i>Sterna hirundo</i>			12			12
<i>Columba palumbus</i>			1	1	2	4
<i>Streptopelia decaocto</i>	1	1	3		1	6
<i>Athene noctua</i>	1					1
<i>Alcedo atthis</i>					1	1
<i>Hirundo rustica</i>	6			1		7
<i>Anthus pratensis</i>					1	1
<i>Motacilla alba</i>	2				1	3
<i>Erithacus rubecula</i>	1		1			2
<i>Phoenicurus ochruros</i>	1					1
<i>Oenanthe oenanthe</i>					1	1
<i>Turdus merula</i>	4	1	4	1		10
<i>Turdus pilaris</i>			3			3
<i>Turdus philomelos</i>	1		3	1		5
<i>Sylvia atricapilla</i>	1			1		2
<i>Phylloscopus sibilatrix</i>				1		1
<i>Parus ater</i>			1			1
<i>Parus major</i>	1		1	1	3	6
<i>Oriolus oriolus</i>					1	1
<i>Garrulus glandarius</i>			3			3
<i>Pica pica</i>	1	2	2			5
<i>Corvus monedula</i>	1					1
<i>Corvus cornix</i>		4	1	3		8
<i>Sturnus vulgaris</i>					1	1
<i>Passer domesticus</i>	29		1		1	31
<i>Passer montanus</i>	7	1				8
<i>Fringilla coelebs</i>	3		1			4
<i>Carduelis chloris</i>	3					3

Carduelis carduelis	1		3			4
Carduelis cannabina			1			1
Emberiza citrinella	1					1
Larus canus				1		1
Tyto alba		1				1
Asio otus				1		1
Upupa epops	1					1
Phalacrocorax carbo					1	1
52 vrst	70	32	64	30	23	219

LITERATURA:

MAKOVEC T. (1987): Nekaj o kadavrih. FALCO 3/1987, Koper.

MAKOVEC T. (1989): Najdbe kadavrov ptic na slovenski obali. FALCO 7-8/1989, Koper.

Milan Vogrin, Hotinja vas 164/a, 62312 Orehova vas-Slivnica

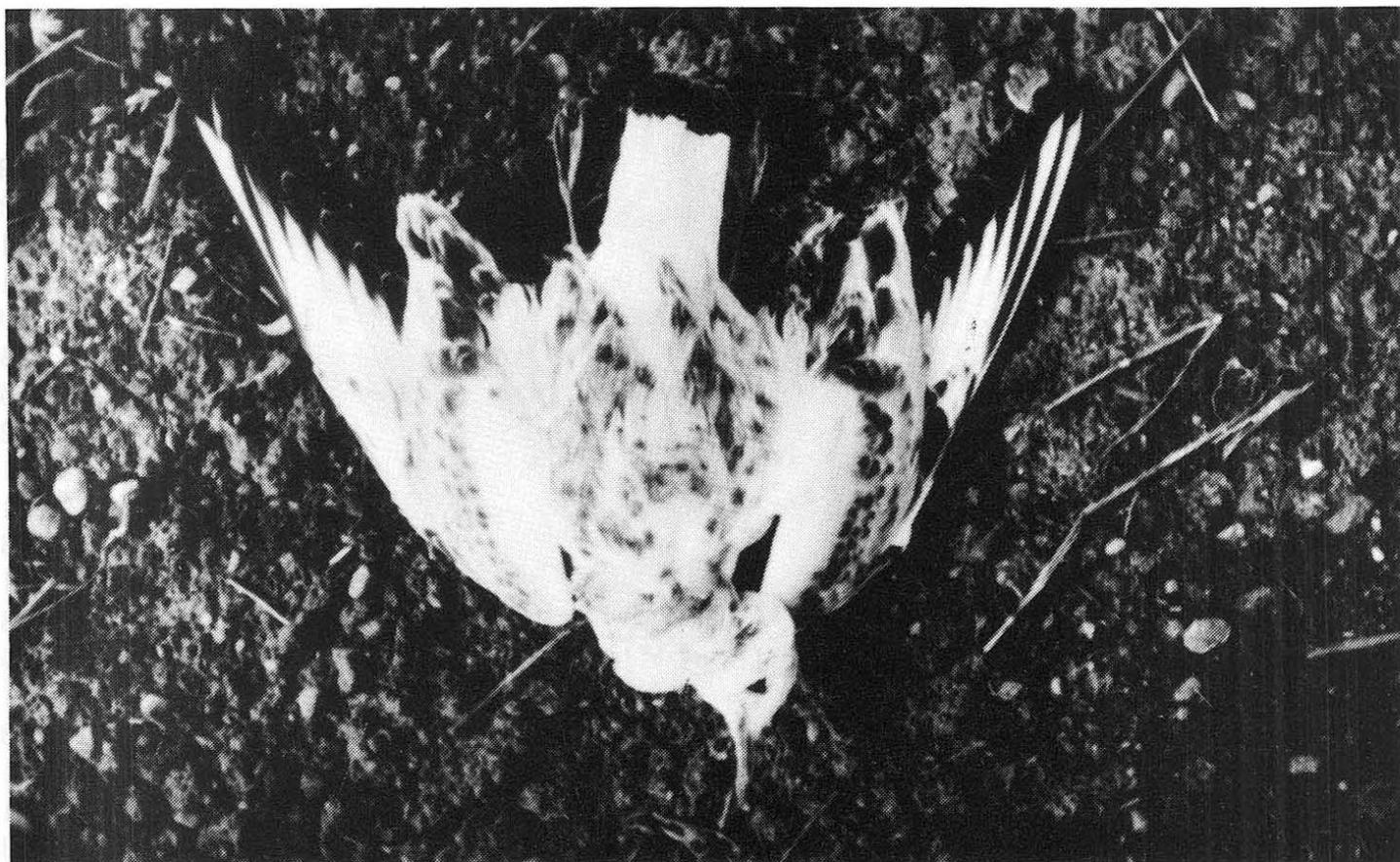
POVZETEK

Avtor je v letih 1983–91 evidentiral 214 kadavrov, ki so pripadali 52 vrstam ptic. Vzroki smrti so porazdeljeni takole: uplenitev 28,6 %, prometna nesreča 32,3 %, ustrelitev 14,4 %, neznano

14 % in ostalo (utopitev, zastrupitev, električne žice itd.) 10,7 %. Glede na vrsto je največ domačih vrabcev (31), sledijo rečni galebi (12) in navadne čigre (10) itd.

SUMMARY

From 1983 to 1991 the author carried out a research on 214 cadavers belonging to 52 different species. The causes of their deaths were as follows: capture 28,6 %, road accidents 32,3 %, shooting 14,4 %, unknown 14 %, and other (drowning, poisoning, live wires) 10,7 %. Most cadavers belonged to House Sparrows (31), Black-headed Gulls (12), Common Terns (10) etc.

Slika 3: Rečni galeb *Larus ridibundus*, 22. 4. 1991, Rače (M. Vogrin)

Figure 3: Black-headed Gull *Larus ridibundus*, at Rače on 22nd April 1991 (M. Vogrin)

Slika 4: Pegasta sova *Tyto alba*, 5. 12. 1987, Ormož (M. Vogrin)

Figure 4: Barn Owl *Tyto alba*, at Ormož on 5th December 1987 (M. Vogrin)

DOKUMENTACIJA:

T. RUFICOLLIS

5. 7. 84, Rače, (L)
23. 7. 86, Rače, (2ex.), (N)

P. CRISTATUS

3. 4. 86, Rače, (L)
24. 10. 87, Rače, (L)

A. CINEREA

12. 2. 84, H. v., (N)
30. 10. 89, Rače, (L)
11. 11. 89, Rače, (L)
17. 12. 89, Rače, (L)
28. 4. 90, Rače, (N)
22. 4. 91, Rače, (N)

C. CICONIA

18. 4. 87, Razkrižje, (N)

A. PLATYRHINCHOS

6. 2. 85, Rošnja, (U)
28. 2. 87, Loka, (U)
26. 9. 87, Rače, (L)
7. 5. 88, Rače, (L)
11. 3. 90, Ormož, (L)
31. 8. 90, Ormož, (L)

P. APIVORUS

13. 7. 87, Rače, (L)

A. GENTILIS

5. 12. 87, Ormož, (L)

A. NISUS

20. 1. 86, Loka, (N)

B. BUTEO

26. 6. 84, H. v., (O)
24. 3. 85, Rače, (N)

17. 10. 85, Požeg, (L)

28. 4. 86, Podova, (U)

28. 6. 86, Lenart, (L)

9. 11. 86, Ješenca, (N)

20. 9. 90, Brezula, (L)

B. PERDIX

8. 3. 85, H. v., (U)

26. 3. 85, H. v., (U)

18. 6. 88, Rače, (O)

15. 5. 90, H. v., (N)

P. COLCHICUS

12. 1. 85, Rače, (U)

8. 2. 85, Rače, (U)

1. 3. 85, Loka, (U)

20. 4. 85, Rače, (U)

17. 11. 85, H. v., (U)

25. 4. 87, Požeg, (U)

28. 4. 88, H. v., (U)

23. 5. 88, Požeg, (O)
30. 6. 88, D. d., (A)
21. 7. 90, Brunšvik, (A)
22. 8. 90, Zg. Gorica, (A)
6. 4. 91, Sl. Konjice, (A)

G. CHLOROPUS

26. 9. 87, Rače, (L)
3. 2. 90, Požeg, (N)

F. ATRA

5. 2. 85, Loka, (U)
2. 11. 86, Rače, (L)
15. 11. 86, Rače, (L)
21. 11. 87, Rače, (L)
5. 12. 87, Ormož, (L)
24. 9. 89, Rače, (L)
11. 3. 90, Ormož, (L)

V. VANELLUS

5. 5. 84, H. v., (O)
5. 7. 84, Rače, (O)
16. 7. 84, Medvedce, (U)
14. 3. 90, H. v., (U)

T. GLAREOLA

2. 8. 90, Ormož, (O)

L. RIDIBUNDUS

20. 9. 83, H. v., (U)
6. 2. 85, Rošnja, (U)
14. 7. 85, H. v., (U)
17. 7. 85, H. v., (N)
30. 8. 85, Rače, (U)
28. 4. 86, Rače, (O)
29. 7. 87, H. v., (O)
29. 7. 87, H. v., (O)
28. 4. 88, Rače, (N)
28. 6. 88, Rače, (N)
16. 7. 89, Medvedce, (U)
20. 10. 89, H. v., (U)
30. 6. 90, Hoče, (U)
30. 7. 90, Rače, (N)
22. 3. 91, Rače, (N)
19. 4. 91, Rače, (N)
22. 4. 91, Rače, (N)
22. 4. 91, Rače, (U)

S. HIRUNDO

24. 6. 90, Hoče (U)
30. 6. 90, Hoče, (U)

15. 7. 90, Hoče, (6ex.), (U)
24. 7. 90, Hoče, (3ex.), (U)
5. 8. 90, Hoče, (U)

C. PALUMBUS

21. 6. 86, Podova, (U)
26. 6. 84, H. v., (2ex.), (O)
11. 7. 88, Rače, (N)

S. DECAOCTO

30. 11. 84, Rače, (U)
28. 3. 87, Ješenca, (U)
6. 4. 90, H. v., (O)
14. 7. 90, Brunšvik, (A)
25. 8. 90, H. v., (L)
22. 3. 91, Rače, (U)

A. NOCTUA

17. 8. 89, Rače, (A)

A. ATHIS

20. 8. 90, Ormož, (O)

H. RUSTICA

10. 5. 88, H. v., (A)
16. 8. 89, H. v., (A)
18. 8. 89, H. v., (N)
14. 7. 89, H. v., (A)
2. 8. 89, H. v., (A)
19. 7. 90, Pragersko, (A)
13. 9. 90, Rače, (A)

A. PRATENSIS

9. 12. 90, Ormož, (O)

M. ALBA

12. 7. 89, H. v., (A)
16. 8. 90, Ormož (O)
18. 8. 90, Jelenja vas, (A)

E. RUBECULA

31. 8. 87, Brunšvik, (A)
7. 4. 91, Rače, (U)

P. OCHRUIROS

17. 8. 89, H. v., (A)

O. OENANTHE

27. 4. 85, Rače, (O)

T. MERULA

20. 2. 84, H. v., (U)

6. 5. 84, D. d., (L)
8. 2. 85, H. v., (U)
10. 3. 85, Rače, (U)
26. 1. 87, Loka, (U)
17. 8. 89, Rače, (N)
10. 2. 90, MB, (A)
5. 3. 90, MB, (A)
6. 6. 90, MB, (A)
14. 7. 90, Kungota pri Ptuj, (A)

T. PILARIS

25. 2. 90, Ješenca, (U)
23. 1. 90, H. v., (U)
18. 1. 85, H. v., (U)

T. PHILOMELOS

16. 3. 85, H. v., (U)
1. 7. 85, H. v., (U)
14. 8. 85, Kidričevo, (A)
29. 4. 90, Pernica, (N)
10. 8. 90, Sp. Bilpa, (U)

S. ATRICAPILLA

20. 4. 86, H. v., (N)
19. 7. 90, Pragersko, (A)

P. SIBILATRIX

14. 8. 86, MB, (O)

P. ATER

12. 1. 85, Rače, (U)

P. MAJOR

18. 4. 88, Rače, (U)
10. 11. 89, Rače, (A)
11. 1. 90, H. v., (N)
16. 5. 90, Sp. Gorica, (3ex.), (O)

O. ORIOLUS

12. 8. 89, H. v., (O)

G. GLANDARIUS

4. 2. 85, D. d., (U)
21. 4. 85, D. d., (U)
26. 1. 87, Loka, (U)

P. PICA

11. 5. 85, H. v., (U)
11. 5. 85, H. v., (U)
16. 5. 90, Sp. Gorica, (L)
29. 6. 90, Sp. Gorica, (A)
25. 8. 90, H. v., (L)

C. MONEDULA

19. 7. 90, Pragersko, (A)

C. CORNIX

14. 12. 85, H. v., (U)

28. 4. 86, H. v., (N)

25. 5. 87, Sp. Gorica, (4ex.), (L)

20. 5. 88, H. v., (N)

9. 3. 91, H. v., (N)

S. VULGARIS

1. 8. 86, Rače, (O)

P. DOMESTICUS

28. 1. 85, H. v., (U)

2. 8. 87, H. v., (A)

18. 8. 87, H. v., (A)

31. 8. 87, Brunšvik, (A)

5. 9. 87, Rače, (A)

5. 9. 87, O. v., (A)

20. 9. 87, Pragersko, (A)

18. 5. 88, Loka, (A)

29. 5. 88, H. v., (A)

1. 7. 88, H. v., (A)

5. 7. 88, Rače, (2ex.), (A)

18. 7. 88, H. v., (A)

24. 7. 88, Kidričevo, (A)

27. 7. 88, Rače, (2ex), (A)

1. 9. 88, H. v., (A)

4. 8. 89, H. v., (A)

6. 8. 89, Podova, (A)

8. 8. 89, Rače, (A)

9. 8. 89, Rače, (2ex.), (A)

18. 9. 89, H. v., (A)

15. 7. 90, Brezula, (A)

19. 7. 90, H. v., (O)

18. 7. 90, H. v., (A)

21. 7. 90, Brunšvik, (A)

23. 7. 90, D. d., (A)

29. 7. 90, H. v., (A)

11. 9. 90, Rače, (A)

6. 10. 90, O. v., (A)

P. MONTANUS

1. 9. 88, H. v., (A)

13. 7. 89, H. v., (A)

3. 8. 89, H. v., (A)

6. 8. 89, Rače, (L)

12. 1. 90, Rošnja, (A)

13. 1. 90, H. v., (A)

14. 7. 90, Brunšvik, (A)

28. 7. 90, Brunšvik, (A)

F. COELEBS

7. 1. 90, Poljčane, (A)

8. 3. 90, MB, (A)

8. 8. 90, MB, (A)

17. 1. 91, H. v., (U)

C. CHLORIS

1. 8. 87, Pragersko, (A)

27. 7. 88, Rače, (A)

19. 7. 90, Pragersko (A)

C. CARDUELIS

30. 9. 83, H. v., (U)

15. 2. 86, H. v., (U)

17. 4. 88, Ješenca (U)

27. 7. 88, Rače, (A)

C. CANNABINA

25. 10. 88, H. v., (U)

E. CITRINELLA

21. 8. 83, H. v., (A)

L. CANUS

25. 1. 90, Ptuj, (N)

T. ALBA

5. 12. 87, Ormož, (L)

A. OTUS

16. 5. 90, Šikole, (N)

U. EPOPS

15. 6. 90, Kamenščak, (A)

P. CARBO

2. 11. 85, Rače, (O)

KRATICE

- L - ustrelitev

- N - neznano

- U - uplenitev

- A - prometna nesreča

- O - ostalo

H. v. - Hotinja vas

D. d. - Dravski dvor

O. v. - Orehova vas

KEY

- L - shooting

- N - unknown

- U - capture

- A - road accident

- O - other

